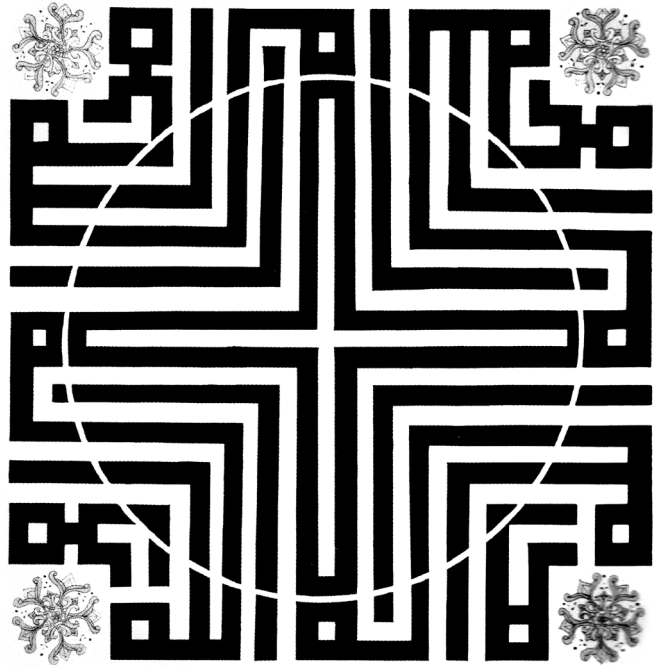

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

© Revak Kitabevi, 2014
Tüm hakları Revak Kitabevi'ne âittir.

Revak Kitabevi: 23
Halvetîlik Serisi: 4

Seyyid Seyfullah Külliyyâtı II
Risâleler

Nizâmoglu Seyyid Seyfullah Efendi

Yayına Hazırlayan: Arzu Meral

ISBN: 978-605-64527-2-7
Sertifika No: 23108
1. Baskı: Mayıs, 2014

Kapak Tasarımı: Togay Kazım Ataç

Baskı & Cilt: Step Ajans Matbaacılık Ltd. Şti.
Göztepe Mah. Bosna Cd. No:11
Mahmutbey-Bağcılar, İstanbul
Tel: 0212 446 88 46 E-mail: stepajans@stepajans.com
Matbaa Sertifika No: 12266

Besmele: "Bismillâhirrahmânirrahîm"
Seri Levhası: *Kelime-i Tevhîd*'in Halvetî tâcı formunda istifi

<http://www.revakkitabevi.com>
Adres: Aziz Mahmut Hüdâyi Mahallesi
Tepsi Fırın Sokak. Şifa Apt. 12/3
Üsküdar, İstanbul
Tel: 0216 342 47 97 Fax: 0216 342 95 92
E-mail: info@revakkitabevi.com

SEYYİD SEYFULLAH KÜLLİYÂTI II

Risâleler

Yayına Hazırlayan
Arzu Meral

Revak Kitabevi
İstanbul, 2014

İçindekiler

Takdim.....i

Birinci Bölüm: Sadeleştirme

I. Seyyidlik Şerefi.....1

A. Seyyidlere Hatırlatma.....2

B. Eleştirilere Cevaplar.....8

1. Eleştiri.....9

2. Eleştiri.....10

3. Eleştiri.....11

4. Eleştiri.....12

5. Eleştiri.....13

C. Nasihatler.....15

1. Seyyidlere Selâm Vermek.....15

2. Seyyidlere Muhabbet Etmek16

3. Seyyid Çocuklarını Diğerleriyle Kıyas Etmek.....18

4. Şerîf-zâdelere Hürmet Etmek.....19

5. Seyyidlere Beyat Etmek.....19

II. Vahdet-i Vücûd'un Anahtarı.....25

III. Taç Risâlesi.....33

IV. Mârifetler Risâlesi.....39

A. Zamanımızdaki Bazı Şeyhlerin Menkıbeleri.....39

1. Seyyid Nizâmüddin bin Şihâbüddin Efendi.....40

2. Merkez Muslihiddin Efendi.....42

3. Yakup Efendi.....43

4. Merkez Efendi'nin dâmadı Emir Efendi.....44

5. Serhûş Bâlî Efendi.....	45
6. Şücâ Dînvâne Efendi.....	45
7. Keşfî Muslihiddin Efendi.....	47
8. Gazanfer Efendi.....	48
9. Nureddin Efendi.....	49
10. Ümmî Sinan Efendi.....	50
B. Tevhîdin Faziletleri.....	55
C. Dünyayı Kınamak.....	69
D. Kur'ân'ın Faziletleri.....	74
E. İlâhî Takdir.....	80
F. Gözyaşı.....	84
G. Ölüm Hâlleri.....	87
H. Fitne: Mal ve Evlât.....	90
I. Tesbîhin Faziletleri.....	91
J. Salavâtın Faziletleri.....	95
K. Günlerin İsimleri ve Özellikleri.....	96
L. Ay Tutulması.....	99

İkinci Bölüm: Orijinal Metinler

I. Şeref-i Siyâdet.....	103
II. Miftâh-ı Vahdet-i Vücûd.....	145
III. Risâle-i Tâc.....	153
IV. Câmi'ul-Ma'ârif.....	159

Takdim

Seyyid Seyfullah hazretlerinin manzum ve mensur eserlerinin tamamı, *Külliyyât*'ın elinizdeki ikinci cildiyle birlikte günümüz Türkçesine kazandırılmış bulunmaktadır. *Seyyid Seyfullah Külliyyâtı*'nın ikinci cildi olan *Risâleler*'de, Seyyid Seyfullah hazretlerine âit olduğunu tespit edebildiğimiz dört risâle bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, *Şeref-i Siyâdet (Seyyidlik Şerefi)* adlı risâle olup, seyyidlere ve ümmete nasihatler içermektedir. Risâlede, kimi zaman tarihi olaylara, kimi zaman da âyet ve hadîslere dayanılarak edilen nasihatlerin yanı sıra, seyyidlere karşı yapılan eleştirilere de cevaplar verilmektedir. İkincisi, *Miftâh-ı Vahdet-i Vücûd (Vahdet-i Vücûd'un Anahtarı)* adlı risâle olup, *vahdet-i vücûd* konusuna giriş niteliğindedir. Varlık mertebelerinin son derece sistematik ve akıcı bir dille özetlendiği risâle, meraklısı için pek çok konunun perdesini aralamada anahtar vazifesi görecektir. Üçüncüsü, *Risâle-i Tâc (Taç Risâlesi)* olup, Nizâmî tâcının özellikleri hakkında bilgi vermektedir. Risâlede, tarîkat cihazlarıyla özellikle taçlarla ilgilenenler için dikkat çekici bilgiler bulunmaktadır. Dördüncüsü ise, *Câmi'ü'l-Ma'ârif (Mârifetler Risâlesi)* olup, on iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, başta Ümmî Sinan hazretleri olmak üzere, o dönemde yaşamış meşâyihden on kişinin hayatlarına dâir bazı notlar ve menkıbeler yer almaktadır. Daha sonraki bölümlerde ise, tevhid, dünya, Kur'ân, kader, gözyaşı, ölüm, fitne, tesbîh, salavât, günler ve ay tutulması konularında, âyet, hadîs, mutasavvıfların sözleri ve menkıbelerle örülü bir nasihatler bütünü bulunmaktadır.

Seyyidlik Şerefi ve *Mârifetler Risâlesi* adlı eserlerdeki manzum kısımlar, birinci ciltte ve bu cildin orijinal metinler bölümünde yer aldığı için sadeleştirmeye dâhil edilmemiştir. Risâlelerin bu çalışmada kullandığımız ve tespit edebildiğimiz diğer nüshaları şöyledir:

1. *Şeref-i Siyâdet (Seyyidlik Şerefi)*: Çalışmada Burak Çetintaş Arşivi'ndeki Seyyid Nizâm tekkesinden kalma nüsha esas alınmış ve Milli Kütüphane'deki "Yz A 3111" nolu nüsha ile mukayese edilmiştir. Tespit edebildiğimiz diğer nüshaları şunlardır: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Osman Ergin Türkçe Yazmaları, 1144; 1182/1; 1776/3; 786/04. Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi, 1773/7, 3501/4. Millet

Kütüphanesi, AE Şry, 822/2; AE Şry, 1090; AE Şry, 881/2. Milli Kütüphane, Yz A 3958/2; Yz A 8313/2; Yz A 5295; Yz FB 159/1; Yz FB 324/1; Yz FB 324/2. Süleymaniye Kütüphanesi, Hz. Nasuhi Dergâhı, 158; Yazma Bağışlar, 3376-006; Yazma Bağışlar, 3548; Yazma Bağışlar, 4901-002; Hüsrevpaşa, 418; Uşşaki Tekkesi, 213; Uşşaki Tekkesi, 330-001; Mehmed Zeki Pakalın, 132-007. Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi, Türkçe Yazmaları, 980; 994; 1019; 1058/8.

2. *Miftâh-ı Vahdet-i Vücûd (Vahdet-i Vücûd'un Anahtarı)*: Osmanlı döneminde yayınlanmış olan risâlenin, hangi tarihte ve nerede basıldığı tespit edilememiştir. Bu çalışmada, Süleymaniye Kütüphanesi'ndeki "Tercüman-413" nolu yazma ile matbu nüsha kullanılmıştır. Tespit edebildiğimiz diğer nüshaları şunlardır: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Osman Ergin Türkçe Yazmaları, 313/1; 1415. Mevlâna Müzesi, Türkçe Yazmaları, 1648/17. Millet Kütüphanesi, AE Şry, 822/1; AE Şry, 9298; AE Şry, 9299. Milli Kütüphane, Yz A 2196/4; Yz A 3163/2; Hk 2998/5. Süleymaniye Kütüphanesi, İzmirli İsmail Hakkı, 1213/7; Uşşaki Tekkesi, 330-004; Tercüman, 413. Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi, Türkçe Yazmaları, 788/1; 1058/7.

3. *Risâle-i Tâc (Taç Risâlesi)*: Kütüphanelerde pek çok nüshası bulunan risâlenin, Süleymaniye'de bulunan "Bağdatlı Vehbî, 2171" nolu nüshası kullanılmış, bazı yerlerde ise Burak Çetintaş Arşivi'ndeki nüshaya başvurulmuştur. Tespit edebildiğimiz diğer nüshaları şunlardır: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Osman Ergin Türkçe Yazmaları, 887/4; 910/7; 1008/2. Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi, 1773/5. Millet Kütüphanesi, AE Şry, 1330/7; AE Şry, 820. Milli Kütüphane, Yz A 8313/3; Yz FB 409/2; Yz FB 409/3; Yz A 5994/5; Yz A 5504/2. Süleymaniye Kütüphanesi, Uşşaki Tekkesi, 330/2; Uşşaki Tekkesi, 471/2. Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi, Türkçe Yazmaları, 1058/3; 1058/6.

4. *Câmi'ul-Ma'ârif (Mârifetler Risâlesi)*: Çalışmada, Süleymaniye Kütüphanesi'nde bulunan "Hacı Mahmud Ef., 2335" nolu nüsha esas alınmış, Burak Çetintaş Arşivi'nde bulunan nüsha ile mukayese edilmiştir. Tespit edebildiğimiz diğer nüshalar ise şöyledir: Millet Kütüphanesi, AE Şry, 1089; Süleymaniye Kütüphanesi, Uşşaki Tekkesi, 86.

I. Seyyidlik Şerefi

Rum diyarında, İstanbul şehrinin Silivrikapı semtinde, merhum babamın bina ettiği dergâhta dünya ehlinden uzlet edip, *“Gurbette bir garibe ikram eden, yetmiş peygambere ikram etmiş gibidir.”* hadîsi ile amel ederdim. Büyük ceddimiz Hazret-i Muhammed *sallallâhu aleyhi ve sellem* efendimiz, *“Bir topluluğun efendisi, onların hizmetkârıdır.”* buyurmuştur. Biz de elden geldiğince dergâha gelenlere ve fukaraya hizmette bulunurduk.

Bir gün tanınmış seyyidler toplanıp dergâha ziyaretime geldiler. İzzet ve ikramdan sonra, aralarından gün görmüş bir zât bana sordu: “Efendim, bu seyyidler niçin huzuruza gelmişlerdir, bilir misiniz?” “Buyrun, söyleyiniz ki bilelim ve nasıl bir hizmet gerekiyorsa eda edelim.” dedim. Sözlerine şöyle devam etti: “Vefasızlıktan ve Âl-i Ali’nin düşmanlarından şikâyet etmeye geldik. Rasûlullah’ın evlâtlarının (seyyid ve şeriflerin) itibarları zayıflamış, kendilerine riâyet edenler azalmıştır. Riyakâr kimseleer toplumda kabul görüp, zevk ve sefa içinde yaşarken, seyyidler türlü eziyetlere uğrayıp, cefa çekmektedirler. Hattâ şu anda aramızda bulunan bazı seyyidlere bile pek çok eziyetler edilmiştir. Allah, ceddimiz Hazret-i Muhammed’in *“âlemlere rahmet”*¹ olduğunu buyurduğu hâlde, Efendimiz hazretleri müşrikler arasında durmayıp hicret etmiştir. İtibarımızın bu hâlde olmasındansa, bizim de hicret edip bu diyardan ayrılmamız daha iyi görünüyor. Bunlar, şu acûze dünyayı güzel; zehir gibi olan cihânı tatlı; dünya devletini dâim; bu sütunları olmayan feleği hep ayakta sanıp, makam sevdasıyla dünya malı için birbirlerini ağırlamaktan Rasûlullah’ın evlâtlarını unuttular. Daha ne kadar bunların zehirini yutacağız? Çekip gitmekten başka yol görünmüyor. Sözü uzatmayayım. Buraya gelmekten murâdımız, sizden nasihat alıp ona göre amel etmektir.”

Gelen seyyidlerin sözlerini sonuna kadar dikkatle dinledim ve şu cevabı verdim: *“Siz benden daha iyi bilirsiniz. Lâkin ‘İnsanlara akıllarının alabileceği kadar konuşunuz.’* hadîsi gereği, kabul ederseniz elimden geldiğince size nasihat etmeye çalışayım.” “Buyurunuz lütfen.” dediler ve ben de nasihate başladım.

¹ Enbiyâ sûresi, 107. âyet.

II. Vahdet-i Vücûd'un Anahtarı

Varlığın birliği (*Vahdet-i Vücûd*) hakkında konuşmuş ehlullahın sözlerinden anlıyoruz ki, varlık (*vücûd*) birdir, birden fazla değildir. O varlık da, Hakk'ın varlığıdır. Hakk'ın varlığından başka bir şeyin varlığı yoktur. Bu mevcûdatın çokluğunda (*kesret-i kevnîyye*) görünen her şeyin varlığı, bir *Zât*'tan kaynaklanır. Hiç şüphesiz, o *Zât*, her şeyde kendi varlığını ve birliğini gösterir. Var görünen her şey, onun birliğine işaret eder. Zannetme ki görünen şey, başlı başına bir varlıktır veya her şey bir kaynaktan var olmuştur. Ne her biri başlı başına var olabilir, ne de hepsi birden bir kaynaktan var olabilir. Görünen tüm eşyâ ile bu âlem yokken, sadece bir olan o *Zât* (*Zât-ı Vâhid*) var idi. Ezelden beri olduğu gibi şimdi de var olan, sadece o *Zât*'tır. O *Zât*'tan başka bir *mevcûd* yoktur.

Âlem denilen şey, onun varlığının alâmetidir. Tüm kâinat, bu âlemdeki mevcûdatın çokluğunda bir anda var görünüp ve yine o anda yok olur. Her şeyin varlığı, varlık ile yokluk arasındaki süratli dönüşüm sebebiyle duyularla idrak edilir. Ancak o an içinde yokluğu idrak edilemez. Çünkü her an, yokluğun ardından varlık gelir. Bu yüzden de, uzun zaman aralığında her şeyin varlık ile dâim olduğunu zannederler. Hâlbuki her şey imkân âleminde (*mümkün*) ise, varlık bir karar üzre dâim olamaz. Bir varlık gelip sel gibi süratle gider. Yerine bir başka varlık gelir. Her anda biri gidip, diğeri gelir. Ne gelen görünür, ne giden hissedilir. Bu sebeple varlığın, her mümkün şeyde bir karar üzre durduğu zannedilir. O ise, her anda yokluğa (*adem*) gidip yok (*ma'dûm*) olmaktadır. Çünkü aslında yok idi ve yine yoktur. Yok üzerine varlığın pertevi (ziya, ışık) vurup geçti. Bu varlık pertevi kesintiye uğramayan bir sel gibi akmakta veya dâima hareket hâlinde olan bir dâire gibi dönmektedir.

Âlemin tamamı, o varlık pertevi içinde hayalî bir gölgedir. Zira evvel ve âhir var olan sadece bir varlık vardır, ondan başka var yoktur. Bu âlem ise, bir varmış bir yokmuş mesabesindedir. Yani ezelde bir *Zât* var idi ve ondan başka hiçbir şey yok idi. O yüce *Zât*'ın ilminde, bu âlemin böyle olacağı da biliniyordu. İşte o *Zât*, bu âlemi kendi perteviyle ilminde olduğu gibi var etti ve varlık sûretinde bunca eşyâyı âşikâr eyledi. Yine her anda yok ve var ederek, yokluk ile varlık arasında eserini/sanatını izhâr eder.

Var sûretinde görünsün veya görünmesin, ezelde yok olan, ebediyen yoktur. Ezelde var olan da ebedî olarak vardır. Tüm eşyâya varlık veren yine odur. O var olan, ezelden ebede birdir ve birliği ile her şeye kâdirdir.

III. Taç Risâlesi

Âdemi, yokluk âleminden (*âlem-i adem*) bu âleme getiren, beline hizmet kemerini, sırtına ibadet elbisesini giydiren, “*Âdeme tüm isimleri öğretti.*”²⁰ hitabını onun başına taç kılan, “*Andolsun biz insanoğlunu şerefli kıldık.*”²¹ hitâbıyla yüceltip, âlemdeki tüm mahlûkattan aziz kılan o Zorunlu Varlığa (*Vâcibu'l-Vücûd'a*) hamd olsun. Yüz binlerce salavât ve selâm, şânında “*Sen olmasaydın, sen olmasaydın felekleri yaratmazdım.*” buyurulan, mahlûkatın en şerefli, Âlemlerin Rabbi'nin Habîbi, Muhammed Mustafa aleyhi's-salâtu ve's-selâm hazretlerinin rûh-i şerîflerine olsun. Onun âline ve evlâdına sonsuz selâm ve övgüler olsun ki, onlara hürmet edilmesi hakkında, “*De ki: Ben, buna karşılık yakınlarıma (Ehlibeyt'ime) meveddetinizden (muhabbetin daha şiddetli hâli) başka bir karşılık istemiyorum.*”²² âyeti nâzil olmuştur. Ashâbından da Allah razı olsun ki, her biri muvahhidlere bir rehber, müşrik ve münâfıklara korkulu rüya olmuştur.

Bize taçlar hakkında çeşitli sorular gelmektedir, bunları tek tek cevaplayalım.

“Sûfilerin başlarına giydikleri taçlar, farz mıdır, vâcip midir, sünnet midir, müstehap mıdır?”

Peygamberlerin hepsi, Cenâb-ı Hakk'ın emriyle taç giymiştir. İlk taç giyen peygamber, Hazret-i Âdem'dir. Ondan sonra sırasıyla, Şit, İdris, Nûh, İbrahim, İsmail, Mûsâ, Dâvud, Süleyman, İsa ve Hazret-i Muhammed Mustafa hazerâtı giymişlerdir. Dolayısıyla taç giymek, peygamberlere farz, evliyaya vâcip, şeyhlere sünnet, halka da müstehaptır.

“Peygamberlere verilen taç, şimdiki şeyhlerin kullandıkları taçlardan hangisidir?”

Şeyhlerin taçları farklı olsa da, her biri peygamberlere verilen taçtan ilham alınarak hazırlanmıştır. Tıpkı Kur'ân'ın tefsîrinde müfessirlerin farklı mânâlar vermiş olmaları gibi. Rasûlullah, “*Kur'ân'ın zâhiri ve bâtını vardır. Bâtınının da yedi hattâ yetmiş bin batını vardır.*” buyurmuştur. Aynı

²⁰ Bakara sûresi, 35. âyet.

²¹ İsrâ sûresi, 70. âyet.

²² Şûrâ sûresi, 23. âyet.

IV. Mârifetler Risâlesi

Bizi, yokluk âleminden (*âlem-i adem*) görünen âleme (*vücûd-i zâhire*) getiren, kelâmına mazhar kılan ve ilimleri âdemoğluna izhâr eden Zorunlu Varlık'a (*Vâcibu'l-Vücûd'a*) hamd olsun. O Varlık, âciz bulunan insana verdiği lûtfu, kâdim kelâmı olan Kur'ân'da şöyle beyân etmiştir: “*Andolsun, biz insanoğlunu şerefli kıldık. Onları karada ve denizde taşıdık.*”³⁰ İnsanı, emriyle ihyâ ettiği gibi, âlemdeki tüm varlıkları da *insanın* varlığı ile şereflendirmiştir. Söz konusu *insan*, insanlığın ne olduğunu bilip, bir mürşide bağlanıp, Allah'ın ahlâkıyla ahlâklanıp, dünyanın yaldızlı eğlencelerine aldanmaz. Bu fanî dünyada, kendisini yalnızca hizmet, ibadet ve tevhîde adayarak kemâle ulaşır, Allah muhabbeti ile mümtaz olan kimsedir. Görünüşte insan olduğunu söyleyen çoktur. Ancak bunların insanlık hakikatinden haberleri yoktur.

Pek çok mecliste buldum, nice âlim ve faziletli kimse ile sohbet ettim ve aklımın erdiği kadarıyla şunu anladım ki, kelime-i tevhîdden (*lâ ilâhe illallâh*) daha yüce bir söz, Kur'ân gibi imâm, mârifet meyvesinin zuhûru için gözyaşı gibi yoldaş, Hakk'ın yolunda yürümeye şeyh gibi yâr olmaz. Dünya sevgisinden geçmeden, gönülde nur olmaz. Ölümü anmadan, iki âlemde selâmet bulunmaz. Rasûlullah'ın adı geçtiğinde salavât vermeyen, iki âlemde de nasipsiz olur. İtikadı olmayan, kurtuluşu bulamaz. Bütün bu saydıklarımızı, aşağıda tek tek izah edeceğiz.

A. Zamanımızdaki Bazı Şeyhlerin Menkıbeleri

Geçmişte yaşamış şeyhler hakkında pek çok yerde bilgi bulunmaktadır. Ancak son dönemdeki şeyhler hakkında bir kayıt bulmak, çok nadir karşılaştığımız bir şeydir. Bu nedenle, sohbetlerini dinleyip, huzurunda bulunduğum ve diğer bazı şeyhlerin velâyet ve kerametlerini yazarak bu hizmeti eda etmeye çalıştım. Niçin ilk bölümü, Kur'ân'ın, tevhîdin veya salavâtın faziletlerine ayırmadığım sorulacak olursa, Efendimizin, “*Ben ilmin şehriyim, Ali onun kapısıdır.*” hadîsini hatırlatırım. Kapısından girmeden, şehirde yol almak mümkün değildir. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* hazretlerinden sonra *rasûl* gelmeyecektir. Yani risâlet tamamlanmıştır.

³⁰ İsrâ sûresi, 70. âyet.

İkinci Bölüm
Orijinal Metinler